

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

HISTORIE PENITENCIARISTIKY NA OSTRAVSKU

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.**

**Vypracovala:
Jana Pařízková**

Brno 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Historie penitenciaristiky na Ostravsku“ zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu použité literatury, který je součástí této bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

Brno 1. března 2011

.....
Jana PAŘÍZKOVÁ

Poděkování

Děkuji PhDr. Miloslavu Jůzlovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi ochotně poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat svému otci za poskytnutí mnoha důležitých informací a za morální podporu. Je to člověk, kterého si nesmírně vážím.

Zároveň děkuji Mgr. Petru Vavrošovi za vedení mé odborné praxe a také anonymním respondentům, kteří odpovídali na mé otázky sloužící k vypracování praktické části této bakalářské práce.

Brno 1. března 2011

.....

Jana PAŘÍZKOVÁ

OBSAH

Úvod	6
1. Historie vězeňství	8
1.1 Počátky vězeňství na našem území	8
1.2 Vězeňství od 5. do 10. století	9
1.3 Vězeňství od 10. do 15. století	11
1.4 Vězeňství od 15. do 20. století	13
1.5 Vězeňství 20. století až po současnou podobu VTOS	18
1.6 Přehled trestu smrti ve světě od r. 2008 do současnosti	23
2. Historie věznic na Ostravsku	25
2.1 Vazební věznice Ostrava	25
2.2 Věznice Heřmanice	28
2.3 Věznice Karviná	31
3. Rozhovory s pamětníky	33
3.1 Rozhovor s bývalým příslušníkem VS ČR	
- sloužícím déle než 25 let	33
3.2 Rozhovor s bývalou příslušnicí VS ČR	
- sloužící téměř 40 let	34
4. Názory zaměstnanců VS ČR	35
4.1 Názory příslušníků	35
4.2 Názory občanských zaměstnanců	37
4.3 Názor občana staršího 70 let na VS ČR	39

Závěr	40
Resumé	41
Anotace	42
Literatura a prameny	43
Seznam zkratk	45
Přílohy	46

Úvod

Ve vězeňství dochází ke změnám téměř každý rok a každá společnost má na tuto problematiku jiný názor. Rozdílnost názorů je dána hlavně věkovou kategorií lidí a také společenským postavením jednotlivců. Způsob, jakým stát a státní orgány zacházejí s pachateli trestných činů, vypovídá o tom, jaký je vztah státu k jednotlivým občanům, k jejich lidským a občanským právům.

V minulosti považovala společnost za nejlepší trest – trest smrti. V současnosti je trest smrti zakázán, ale stále větší počet lidí si přeje tento způsob trestu vrátit. Počet trestných činů neustále stoupá a dle přesvědčení občanů České republiky, by tento trest dokázal kriminalitu snížit.

Už řadu let zůstává otázkou, jaký dopad má trest na pachatele a zda člověk potrestán odnětím svobody, zvláště pak při dlouhodobém odnětí svobody, se dokáže bez větších problémů vrátit po výkonu trestu zpět do společnosti a mít pro ni do budoucna jen kladný přínos. Je zřejmé, že záleží na každém jedinci, jak se k trestu postaví a zda si dokáže z potrestání vzít ponaučení.

S problematikou trestu, odnětím svobody a výkonu vazby se setkávám každý den. Vězeňství považuji za rozsáhlou a složitou záležitost. Při výkonu svého povolání, kdy jsem zaměstnána u Vězeňské služby České republiky, mám také já na tuto problematiku svůj názor. Nedá se říct, zda můj postoj k tomuto problému je pouze negativní, či pozitivní, ale myslím si, že je potřeba vynaložit ještě velkého úsilí k tomu, aby lidé v této době mohli žít bez obav o svůj život nebo majetek. Někteří lidé hodnotí současnou situaci jako velmi dobrou, jiní si myslí, že by se věznice, personál věznic a také tresty měly zpřísnit.

Touto bakalářskou prací, s názvem „Historie penitenciaristiky na Ostravsku“, bych chtěla docílit stručného a srozumitelného přehledu, jak se vězeňství u nás vyvíjelo a jaký dopad má tento vývoj na naši společnost. Zaměřila jsem se na shrnutí celé historie vězeňství na našem území a to s pokusem přiblížit nejvýznamnější události.

Cílem mé bakalářské práce je popis historie Vazební věznice Ostrava, Věznice Heřmanice a Věznice Karviná a také rozhovory s pamětníky, zaměstnanci VS ČR a občany, pomocí nichž jsem porovnála současný stav s minulostí. Provedeným šetřením ve VV Ostrava, a pomocí dotazníků, se mi podařilo zjistit, jaké názory mají zaměstnanci Vězeňské služby České republiky a občané na současnou situaci ve vězeňství u nás.

Obsah bakalářské práce jsem „rozdělila“ do dvou hlavních struktur. První část věnuji historii trestu a vězeňství, od jejich postupných změn až k současnosti. Druhou část jsem zaměřila na postoje a názory zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a také občanů.

Při zpracování bakalářské práce jsem vycházela jak z dostupné literatury historie, právních norem a literatury vydané Vězeňskou službou České republiky, tak i z poznatků ze své praxe, běžného života a z poznatků získaných pomocí rozhovorů a dotazníků.

1. Historie vězeňství

Cicero: „Největším lákadlem ke špatným skutkům je naděje na beztrestnost“.

1.1 Počátky vězeňství na našem území

O tom, jakými konkrétními příkazy a zákazy se naši dávní předchůdci řídili a jakými tresty byli postihováni ti, kteří je přestoupili, lze dnes uvažovat jen velice zprostředkovaně.

Nejstarší soudci to neměli jednoduché, neexistoval zákoník, nebylo stanoveno, jaký trest se může za který zločin vynést. Jen ústně se tradovaly starší případy, k nimž se připodobňovaly rozsudky pozdější. V minulosti měl tento proces výstižné označení – hledání práva.

Užití svépomoci k účinnému potrestání v podobě krevní msty mělo charakter práva. Pro tehdejší lidstvo nebyla tato situace ničím výjimečným. Samotná společnost projevovala spíše jen všeobecný zájem o potrestání viníka. Řešení otázky odškodnění za ztrátu zdraví nebo života v té době pokládala především za soukromou záležitost. Účelem trestu byla v převážné většině případu touha po uskutečnění odplaty a snaha po co nejdůraznější pomstě, které měly co nejcitelněji poškodit pachatele a znemožnit mu další páchaní provinění a zločinů. Pokuty za spáchané činy, byly značně vysoké, měl je platit celý rod, pokud se ovšem jeho příslušníci nezřekli svého provinilého příslušníka třeba pro odpornost jím spáchaného činu. Možnost zaplatit pokutu nebo odškodnění a tím odčinit svůj trestuhodný čin měl ovšem jen svobodný člen rodu. Člověk propadlý do otroctví platil za zabití nebo za vraždu, které nebyly ještě rozlišovány, vlastním životem. Zaplatil-li jeho pán rodině poškozeného, byl otrokovi sice zachován život, ovšem byl vydán rodině zabitého, která s ním nakládala podle své úvahy. Několikanásobně zvýšené náhrady než v případě zabití muže byly požadovány v případě smrti ženy, zvláště pak ženy těhotné, nebo dítěte do stáří 12 let. Činy vzepření se poslušnosti kmenovým vládcům a pohrdání starými kultovními zvyky patřily mezi nejzávažnější zločiny, které byly trestány nejtěžšími odstrašujícími tresty. Přísně trestána byla také zrada, zbabělost v boji nebo zmrzačení člena kmene (Uhlík, 2006).

V nejstarších civilizacích házeli zločince do hlubokých jam, z nichž se bez pomoci nedalo vylézt ven. Protože se již v této době dalo předpokládat, že nikdo nebude čekat na trest dobrovolně, musely být od nepaměti zřizovány pro obviněné, vyslýchané a trestané pevné, uzamykatelné prostory (Vondruška, 1993).

1.2 Vězeňství od 5. do 10. století

Jako v ostatní Evropě uskutečňoval se i na našem území proces postupného rozpadu rodové společnosti, sjednocování kmenů a vytváření rozsáhlejších raně feudálních společenstev.

Během 7. století se na území našeho státu vytvořily územní celky, v nichž se projevoval stále výrazněji vliv význačných členů rodu nebo kmene, přecházející posléze až v uznání jejich nadřazenosti.

Po roce 800 postupně vznikaly rozsáhlejší mocenské celky tvořené obyvatelstvem, řídicím se vlastním obyčejovým právem. Nové vztahy ve společnosti se ovšem neobešly bez změn tohoto práva. K zajištění mocenských zájmů, klidu a pořádku v zemi byla budována lépe hájitelná hradiště. Na hradištích byly konány soudy s provinilci, protože nelze předpokládat, že by se v některém historickém období nevyskytovali lidé, kteří by neporušovali uznané normy společenského života v zemi. Přiznaná soudní pravomoc, spočívající v rozhodování, který čin je přípustný, nebo do jaké míry jej lze tolerovat – ale především pak vlastní uplatnění trestní pravomoci spočívající v prosazení rozsudku a ve vykonání trestu - posilovala nejen autoritu vládce, nýbrž i jeho družiny, která se obvykle aktivně účastnila nejen soudního jednání, ale měla na starosti provedení trestu. Zvláště významná, již značně rozsáhlá hradiště, byla vybudována na území Moravy a Čech v 8. až 10. století - některá z nich měla až 2000 obyvatel. Je proto zcela zřejmé, že především v tak velkých střediscích lze předpokládat nejen rozvoj trestné činnosti, ale i udělování rozmanitých trestů, které měly být co nejúčinnější a měly vést k zachování pořádku (Uhlík, 2006).

Hlubšímu ovlivnění společenských norem napomohlo až proniknutí křesťanství. Bezesporu nejvýznamnější byl příchod Konstantina a Metoděje (863). Přinesli sebou soupisy jednotlivých právních norem vycházející z křesťanství.

Trvalo ovšem ještě další století, než byly v českých zemích podstatněji vymýceny zvyklosti dávného zvykového práva, které dovolovaly nejen kruté zacházení s provinilci, ale také udělování krutých trestů jako odplaty a msty za spáchané trestuhodné činy. Skutečností ovšem zůstává, že přijetím křesťanských zásad byla v našich zemích nastoupena kvalitativně významnější cesta, ale i začátek dodnes vytrvale opakovaných pokusů o nový způsob uplatňování nápravy pachatelů trestných činů. Výkon spravedlnosti se tím stával významnou celospolečenskou záležitostí, nezávislou již jen na rozhodnutí jednotlivce, který by sám, nic neřešící odvetou jen o své vůli, potrestal opovržení hodný čin dopuštěním se pomsty.

V rozmezí let 922 až 925 začal vládnout kníže Václav, který se snažil v zemi upevnit právo v duchu křesťanství. V historických knihách se o knížeti Václavovi dočteme, že se dal snadno uprosit k prominutí trestu a při soudním řízení mu byl cizí jakýkoliv způsob trestání. Byl zastáncem názoru, že trest nemá být podle církevního práva pomsta a odplata zla zlem, ale

pokus o nápravu zločinců, o zachování jejich života. Církevní právo pochopitelně vylučuje užití trestu smrti. Všeobecným trestem je odnětí svobody, nejvyšším možným trestem je pak vyloučení z církve. Trest smrti oběšením mohl být udělován světskými soudy výhradně jen těžkým zločincům – neschopným trvalé nápravy. Šibenic, které ještě zbyly poté, co je kníže Václav kázal zničit, zbylo jen velice málo. Omezením trestu smrti bylo aspoň z části vyhověno požadavkům církevního práva. Období vlády knížete Václava patřilo bezesporu mezi nejsvětější období pokusů o prosazování humánnějších způsobů trestání a zacházení s provinilci v českých zemích.

1.3 Vězeňství od 10. do 15. století

Urychlenému vývoji společnosti napomáhal bezesporu rozvoj řemesel a obchodu. Prvá města vznikala počátkem druhé poloviny 12. století. V těchto „městech“ začala být uplatňována práva a tresty vyměřované nejen obchodníkům a řemeslníkům, ale začal fungovat skutečný městský režim se všemi dalšími atributy, které skutečné město má, včetně prostorů sloužících k uvěznění nejen na krátkou dobu. Od počátku našich dějin do roku 1142 bylo nejužívanějším trestem věznění v kobkách hradišť a hradů, následované v těsném závěsu vylupováním očí, případně i zohavujícím uřezáváním nosu. Rostla libovůle soudců, krutost i msta a zlovůle mocných, snažící se o stále větší prosperitu a bohatství. Tito lidé si svou moc vynucovali prostřednictvím násilí. Začal se zvyšovat zájem o co nejrychlejší způsob vyšetřování trestných činů a vynesení rozsudku, získání náhrady nebo částky, která má být vymáhána. Ve 12. století stále ještě nejméně práv měli otroci. Podléhali trestní pravomoci svého pána.

V roce 1191 vydal kníže Konrád II. soubor českých zvykových norem – Statuta Konrádova. Konrádova Statuta postihla ovšem jen některé z přežitků, které houževnatě, zřejmě díky pověstné setrvačnosti soudních řízení i způsobů výkonu trestů z minulých dob, přetrvávaly ještě na přelomu 12. a 13. století.

Kolem poloviny 13. století bylo postaveno na našem území několik dalších královských hradů, ale i hradů bohaté šlechty, určených nejen k obraně statků, ale současně sloužily i k věznění zemských škůdců. Po skončení panovnické krize usilovali čeští králové vládoucí v první polovině 13. století o větší jednotnost v prosazování soudních záležitostí. Soudní jednání (vynesení rozsudku, včetně stanovení způsobu potrestání a jeho výše) vznikalo na základě postupné dohody jednotlivých členů soudu. Soud nebyl příliš usměrňován a omezován tehdejšími, jen rámcově platnými zvyklostmi, nebyl vázán ani nějakým závazným trestním sazebníkem. Na konečném výroku soudu se především uplatňovaly osobní názory jednotlivých členů soudu, jejich zkušenosti, ale i osobitě výklady zvyklostí a hodnocení předchozích případů. Právo a trest byly hledány a nalézány od případu k případu, výklad závažnosti zločinu a úvahy o způsobu a výši trestu byly ponechávány na zcela subjektivní úvaze soudců. Nově působící „poprávci“ navázali úzkou spolupráci s městskými představiteli a těmi, kteří měli v městech zabezpečovat pořádek a bezpečnost. Měli právo a také na nich bylo požadováno, aby zasahovali a trestali delikventy „krátkou cestou“, tedy bezprostředně po spáchání jakéhokoli provinění.

Od první poloviny 14. století se změnilo složení městských společenstev. Vztahy mezi obyvateli měst byly složitější. Nové možnosti v páchání trestné činnosti vedly k málo obvyklým případům dosud řešeným před soudem, což ztěžovalo nalézání práva i trestu. Podstatně vzrostly trestné činy majetkového a obchodního charakteru. Rostla násilná trestná činnost, krádeže a podvody. Rozrůstal se soudní a trestní aparát, zpříšňovaly se tresty. Pro

zadržené obviněné, pro dlužníky, ale i pro zadržené výtržníky bylo třeba získat více vězeňských prostorů. Byly zřizovány v nově budovaných branách a ve věžích, které byly součástí městských opevnění, dobře posloužily i sklepy městských kamenných staveb a také zvláštní dřevěné stavby o několika málo celách, které dostávaly obvykle jména po těch, kteří jako první v celách pobýli. O pár let později byla Praha obohacena o další vězení při nově zřízené univerzitě. Zvláštní vězení bylo zřízeno pro studenty, jiné pro poddané vsi patřících univerzitě. Udělení trestu smrti bylo vyhrazeno pouze panovníkovi. Vznikla kněžská káznice na Hradčanech. K věznění provinilců byly vybírány nejen kláštery, ale i pevné hrady, které byly v majetku představitelů církve. Na Moravě sloužil k věznění hrad na Mírově, který patřil olomouckým biskupům. Již ve 14. stol. byl tento hrad uznán za spolehlivé vězení. Žádný z tehdejších vězňů nepředpokládal, že ještě 600 let po jejich věznění budou ve zdech hradu (v druhé polovině 20. století, v období nacistického a komunistického totalitního režimu) v podmínkách zcela srovnatelných se středověkem, ještě pobývat další vězni (Uhlík, 2006).

1.4 Vězeňství od 15. do 20. století

V 30. a 40. letech 15. století došlo k hlubokému rozvratu mocenského, hospodářského, ale také právního systému Českého království.

I husitské hnutí mělo své provinilce. Názory a chování těchto provinilců byly tvrdě postihovány a autoritativně trestány. Zákon Boží, ve výkladu právě uznávané vrcholné autority, se stával zákonem zaštiťujícím udělování rozsudků i provádění trestů.

Obnova země po skončení husitských válek byla svízelná nejen pro těžkosti vyplývající z náboženských důvodů, ale i v důsledku neúrodných let a pro rozsáhlé epidemie, postihující České království. Pořádek nutný pro rozvoj země měl přinést nový soubor zákonů – 1497. Sílicí pronásledování provinilců provázené citelnými tresty následovalo po roce 1513.

Osudným datem pro český národ bylo 26. 10. 1526. Králem v Českém království se stal Ferdinand I. Habsburský, který v den své volby udělil milost vězňům ve vězení Staroměstské radnice. Toto vězení sloužilo především k věznění dlužníků. Ti si mohli, pokud dostali zvenčí peníze, zakoupit jídlo i pití, přijímat návštěvy a věnovat se i různým společenským hrám do té doby, než byl jejich dluh splacen. V podzemí tohoto objektu bylo obávané a bezpečné vězení Špínka, do něhož byli zločinci spouštěni po provaze. Vězeňských prostorů a možnosti věznění v areálu Pražského hradu, v němž se uskutečnila v roce 1547 jedna z nejrozsáhlejších vězeňských akcí v historii našich zemí po zadržení prý více jak 500 obviněných po neúspěšném prvním protihabsburském povstání, nelze nezpomenout alespoň stručnou zmínkou. K věznění sloužily především věže Pražského hradu. Mezi nejstarší patří Černá věž, stojící na základech z poloviny 11. století, vystavená po roce 1230. Zřejmě ještě starší byla tzv. Bílá věž, která se však do dneška nezachovala. Část jejího zdiva je však dodnes součástí podlaží hradní budovy za kaplí Svatého kříže, v místě, kde je prezidentský tzv. zlatý pokoj. Bílá věž měla čtverhranný tvar a byla vystavěna z opuky. Spodní místnost věže sloužila jako strážnice, později využívané vězeňské cely byly v patře. Bílá věž se stala státním vězením. Doživotní pobyt v Bílé věži měl přikázán rytíř Racek z Boru poté, co poručil oslepit svého faráře, jenž jej prý nadmíru káral. Dne 2. června 1541 vypukl na Malostranském náměstí požár, který vypálil část Hradčan včetně Bílé věže. V té době již stála dnešní okrouhlá Bílá věž, která byla nad Jelením příkopem vystavěna jako součást opevnění Pražského hradu snad ve 13. století. Tato Bílá věž však ničivý požár přestála a proto do ní byli převedeni vězni z vypálené věže státního vězení. Bílá věž nad Jelením příkopem převzala její funkci. Byla označována též jako věž dlužníků. Byli v ní však především drženi státní vězni a proto byla vybavena proslulou mučírnou. Bílá věž sloužila jako vězení až do doby Marie Terezie. Součástí objektu byla také Černá věž, před kterou bylo během 15. a 16. století popraviště. Posléze sloužila především, jako vězení dlužníků, kterých bylo stále dost a kteří byli drženi ve společných celách do té doby, než byly jejich dluhy splaceny. Mezi dlužníky se ocitl ne jeden vězeň, který se zadlužil díky alchymii. V poslední čtvrtině 13. století byla k hradnímu

opevnění přistavěna část Daliborka a ta se v roce 1496 stala státním vězením. Po požáru v roce 1781 vyvolaném zásahem blesku, byla její původní výška snížena stržením dvou nejvyšších pater. Byla v ní široko daleko známá mučirna a obávaná hladomorna, z níž nebylo úniku. V současnosti lze projít chodbou od Bílé věže až k Daliborce. Službou nad dozorem vězňů byli pověřováni střelci. Spadali pod pravomoc hejtmána. Další vězeňské prostory, jen omezeného rozsahu, určené jen ke krátkému pobytu obviněných během soudních jednání, byly v prostorách tzv. Ludvíkova paláce. Místnosti podobného druhu byly i na pražském purkrabství, kde byly konány soudy nad provinivší se šlechtou. K výkonu soudní moci patřila také popraviště. Popravy se konaly i na blízkém Hradčanském náměstí a v prostoru před dnešním Černínským palácem, kde byla především popravována šlechta. Vězeňské prostory byly i poblíž Prašné brány, i v blízké kadetní škole a také v Invalidovně, kde byli vojenští vysloužilci podřízeni vnitřnímu vojenskému řádu. Vojáci byli vězněni i na Pohořelci a vězení bylo i na Hradčanech v Kapucínské ulici. Součástí tohoto objektu byl tzv. Domeček. Po výsleších v Domečku byli vězni odvázeni obvykle do vojenské věznice v Opavě ve stavu, který budil útrpnost i u náčelníka této věznice. V Domečku byli vyslýcháni za krutých podmínek po roce 1948 mnozí českoslovenští důstojníci a vojáci bojující především na západní frontě, včetně našich hokejových reprezentantů v období komunistické totality. Dalším areálem využívaným v období komunistické totality Státní bezpečnosti k vyšetřování zatčených, bylo okolí kostela sv. Bartoloměje na Starém Městě pražském. V podzemí zmíněného areálu se dochovaly místnosti a cely, které byly využity během květnového povstání Prahy v roce 1945 pro zřízení velitelského stanoviště. V období komunistické totality pak byly používány StB posléze i k vazbě disidentů. Po roce 1989 byly po určitou dobu zcela nevhodně a necitlivě zneužívány ke komerčním účelům. Byly totiž pronajímány zájemcům, kteří bez ohledu na to, co se v celách v předchozích letech odehrávalo, byli ochotni zaplatit nemalou částku za prožitek přespat v místech, kde ještě nedávno byli vězněni mnozí disidenti. Největší zájem byl o přespání v cele, v níž byl StB po určitou dobu držen Václav Havel, který byl dále vězněn v pankrácké věznici. V pankrácké věznici bylo od roku 1926 počítáno i s prováděním poprav kriminálních pachatelů. Pankrácká věznice byla vybavena gilotinou a v období komunistické totality zde bylo zbudováno a bohatě využíváno další popraviště za vězeňskou nemocnicí, vybavené dvěma popravčími prkny k oběšení. Na tomto popravišti mimo dalších politických vězňů, zemřela i Dr. Milada Horáková (Uhlík, 2006).

V rámci centrálních snah Habsburků byl roku 1547 přerušen další plynulý vývoj českého práva. Zvýšil se počet neúměrně krutých trestů. Zvláště pak v dobách, kdy o zachování lidského života nebyl ani zájem, dokonce ani jako o pouhou pracovní sílu. Neboť popravy, mrzačení a bití, jakožto tresty, byly rozhodně méně nákladné, než udržování věznic a strážců pořádku, bojujících s kriminálními živly a tuláky bez obživy. Věznice byly velmi ubohé, často byly umístěny i v měšťanských domech a spravovali je mnohdy nájemci za odměnu. Vězni pracovali proto, aby mohli uhradit svým věznitelům náklady, vynaložené na jejich věznění. Lidé, odsouzení k nuceným pracím, byli na sklonku 16. století posléze umísťováni do věznic, které vznikaly spojením pracovních domů, polepšoven pro dospělé a ze soukromých věznic.

Dochovaný listinný materiál, počínaje rokem 1657 dosvědčuje existenci nařízení týkajících se soustavné duchovní péče o vězně.

Jan Ámos Komenský, jeden z nejosvícenějších lidí našeho národa, se vyjádřil k problematice zla a jeho nápravy takto: „Prostředek nápravy je něco, co má schopnost zjednat nápravu. Neužije-li se žádného prostředku nápravného - nic se nenapraví“. Dle něj se nápravný prostředek dělí na tři složky, tj. ve schopnost - za prvé - zastavit příčiny poruch, za druhé - porušení opět uvést zpět v náležitou formu, za třetí - nápravu ustálit. Neboť:

- I. neodstraní-li se příčina zla, neodstraní se zlo,
- II. neobnoví-li se pravá forma, není žádné nápravy,
- III. jestliže se pevně neustálí, co je už jednou napraveno, porucha se velmi snadno vrací.

V době vlády Marie Terezie (1740-1780) byla konečně omezena pravomoc i skončena činnost mnoha, po právnické stránce méně kvalifikovaných městských soudů. V letech 1766 až 1788 vešel v platnost větší počet zákonů a řádů, nově upravujících činnost soudů a také výkonu trestu. Právo útrpné, umožňující vymoci doznání zločinu mučením, bylo konečně zrušeno až 10 let poté roku 1777. Mučení pak bylo zcela vyloučeno až za vlády Josefa II. Trestní zákoník Marie Terezie, který vstoupil v platnost v roce 1768, ještě nerozlišoval způsob výkonu trestu udělovaného za zločiny vysloveně kriminální a za delikty politického charakteru.

V roce 1787 vydal Josef II. Všeobecný zákoník o zločinech a trestech. V letech 1786 až 1795 byly též zveřejněny dvorské dekrety, týkající se organizačních úprav v soudnictví a vězeňství, které vycházely z nového zákoníku. Zákoník vydaný Josefem II. umožňoval uložit trest žaláře s přikováním, zostřený ještě nucenou prací pro státní účely, nebo práci ve špinhouse, případně galejemi. Trest těžkého žaláře spočíval v přikování vězně na nohou i na rukou. Trest smrti bylo možno uložit výhradně jen v případě vyhlášení výjimečného stavu. Zmíněný zákoník byl již ovlivněn osvícenskými názory, které získal Josef II. v letech 1761 až 1763 během svého studia práv. Trestní zákoník požadoval na soudcích nejen úměrnost vyneseného trestu, ale současně i nařizoval přihlídnout ke společenské nebezpečnosti trestného činu, což se obzvláště dotýkalo delikventů odsouzených za trestné činy politického charakteru. Pro zvláště těžké delikventy byly roku 1783 vyhrazeny nově upravené cely v brněnském Špilberku. V roce 1783 bylo na Špilberku vězněno pět státních vězňů, roku 1785 to bylo již 22 vězňů, odsouzených většinou za spáchání deliktů politického charakteru (Koláček, 2005).

V roce 1787 zrušený trest smrti – s výjimkou jeho uložení – byl obnoven dekretem z roku 1795 a platil v případě provinění se velezradou. Trestem smrti byly trestány i činy politického charakteru. Spoluvina byla trestána doživotním těžkým žalářem se železy na nohou, přikázanou těžkou prací a možností omezeně se stýkat pouze s dozorci. Za záměr vyvolávat nespokojenost, mohly být vyměřeny tresty těžkého vězení v trvání až 10 let. Teprve na přelomu 18. a 19. století začaly být panovníkem opět výjimečně poskytovány některé

z předchozích výhod, spočívající v možnosti krátkého pobytu mimo celu a začaly být panovníkem opět výjimečně poskytovány některé z předchozích výhod, spočívající v možnosti krátkého pobytu mimo celu.

Počty vězňů se podstatně zvýšily během první poloviny 19. století, kdy na Špilberku byly vězněni v některých obdobích skupiny čítající skoro 200 vězňů, pocházejících z různých částí Evropy. V letech 1803 až 1848, kdy docházelo k stále vážnějším prohřeškům, se na Špilberku sešlo v nejtěžším žaláři 1308 vězňů. Z nich bylo 236 „velezářců“ (Koláček, 2005).

V roce 1804 byl vydán významný trestní zákoník a řád – „Zákon o zločinech a těžkých policejních přestupcích“. Nejtěžší kriminální zločiny byly trestány nejtěžším žalářem. Trestanec byl držen v samovazbě, ruce a nohy měl sevřeny v okovech připevněných ke kovovému kruhu ve výši pasu, ke kruhu pak byl připevněn řetěz, který vězně poutal ke kruhu zapuštěného do zdi cely. Teplé jídlo dostával ob den, jinak jedl jen chléb a pil vodu. Spal na holých prknech. Při odsouzení k těžkému žaláři měl vězeň pouta jen na nohou. Dostával vařené jídlo bez masa. Mohl se setkat jen s úředními osobami, byl izolován od ostatních vězňů. Při výkonu trestu žaláře nebyl vězeň spoután. Vařenou stravu dostával každý den, k pití byla jako v ostatních případech pouze voda. Odsouzení k trestu nejtěžšího a těžkého žaláře ztráceli občanská práva, šlechtické a akademické tituly a vojenské hodnosti. Jejich trest mohl být navíc ztřešen přidělením nucené práce. Zatímco vězni odsouzení v Čechách k pobytu v nejtěžším žaláři obývali cely především v pražských radnicích do doby, než byla dána do provozu nová zemská trestnice zvaná Svatováclavská, vězni z Moravy a ze Slezska odsouzení pro přestupky, ale i kriminální činy byli umísťováni na Špilberku a ve věznici v Brně na Cejlu, kde je možné ještě dnes shlédnout původní cely (České vězeňství, 1995).

Přesto, že byly teprve hledány vhodné způsoby zacházení s vězni a zkoušely se nejhodnější systémy pro nápravu delikventů, bylo naproti tomu již zcela jasně patrné uvážené využívání diferenciací vězňů podle povahy a společenské nebezpečnosti jejich deliktů. Diferencované zacházení s vězni, existující byť v nedokonalé formě již v době začátku působnosti trestního zákoníku z roku 1803, se především jasně projevilo v uplatňování rozdílné praxe v zacházení s vězni.

V letech 1848 – 1850 se uskutečňovala rozsáhlá reorganizace soudnictví, která měla významnou odezvu i ve vězeňství. V roce 1852 vstoupil v platnost nový trestní zákoník.

Před rokem 1885 mohla přijímat trestance odsouzené na více jak deset let a s doživotními tresty pouze trestnice v Kartouzích u Jičína. V ostatních trestnicích byli vězněni trestanci odsouzení k jednoletému až desetiletému žaláři. Zatímco v první polovině 19. stol. se věznice zřizovaly především úpravou mnohdy málo vhodných budov, byly v rámci reformy vězeňství po roce 1865 vystavěny ve zbývajících desetiletích do začátku 20. století zcela nové věznice v Liberci (1877), Plzni (1878), Opavě (1888), v Praze - Pankráci (1889) a nápravné zařízení v Pardubicích (1891). Většina z nich jako komplex věznice a soudu. Některé trestnice měly také své pobočky. 19. století bylo blahodárně poznamenáno zvýšeným zájmem, který

společnost věnovala péči o trestanou mládež a o propuštěné trestance, včetně mladistvých delikventů (Uhlík, 2006).

V roce 1886 opustila většina trestanců zcela nezpůsobilou Svatováclavskou trestnici. Vězni byli přestěhováni do právě zbudované věznice krajského soudu na Pankráci a rozsáhlý komplex budov Svatováclavské trestnice byl zbourán. Modernizace pankrácké věznice byla dokončena roku 1928, kdy byla zvýšena kapacita věznice až na 1169 vězňů (České vězeňství, 1997).

1.5 Vězeňství 20. století až po současnou podobu VTOS

Neklidné období vzrušených demonstrací, stávek a schůzí si vyžádalo – a to i v době hospodářské krize v letech 1901 – 1903 – stavbu nových věznic. Věznice v Olomouci byla vystavěna spolu s budovou bývalého krajského soudu roku 1902, justiční palác s věznicí v Českých Budějovicích byl dostavěn roku 1903, věznice v Litoměřicích pak v letech 1907–1908 (České věznice, 2006).

Počínaje rokem 1921 bylo započato s úpravou a sjednocováním vězeňských předpisů. V letech 1921 – 1923 bylo v československých věznicích 11 888 až 12 209 trestanců.

Invalidní a trvale nemocní delikventi byli umísťováni v trestnici na Mírově. Trestnice pro dospělé i mladistvé ženy byla v Řepích u Prahy. Mimo to existovaly dvě justiční polepšovny pro chlapce do stáří 21 let (v Mikulově a v Košicích).

Další věznice na našem území byly stavěny až počátkem roku 1926.

Již v polovině 30 let bylo naše vězeňství plně stabilizováno. Dosahovalo dobré výchovné úrovně a posléze také stavu obvyklého v evropských demokratických státech, zvláště pokud šlo o práva vězňů a kontrolu jejich zachovávání. Působení na vězně mělo stále větší komplexní charakter. Jeho složky byly poměrně, i z dnešního hlediska, vhodně vyvážené, včetně zajištění co nejširšího zaměstnávání vězňů. Dalším nesporným úspěchem, bylo, že se dařil výběr a hlavně výchova vězeňského personálu nejen po stránce odborné, ale zvláště morální, s utužením kázně, vedoucí k zodpovědnému chování dozorců a úředníků vůči vězňům. To vše právem zvýšilo prestiž vězeňského personálu a společnost začala brát vězeňství za důležitou součást ochrany práva a pořádku na území republiky. Užší specializace našich věznic začala být uskutečňována od 1. 6. 1930.

Po obsazení Československa německou armádou se Špilberk opět stal nejen krutým vězením, ale i mučírnou a popravištěm. Již v prvních dnech války bylo v pankrácké věznici zřízeno eskortní oddělení, které zajišťovalo převoz vězňů do koncentračních táborů, německých věznic, ale i k popravě a to z toho důvodu, že v té době nebylo na okupovaném území Čech a Moravy popraviště vybavené gilotinou. Pankrácká věznice byla vybavená gilotinou v dubnu 1943. První poprava byla vykonána dne 5. 4. 1943 v 16:30 hodin. Úder padajícího nože gilotiny, o hmotnosti kolem 60 kg, zbrzděný gumovými špalky pod ostřím břitu sekery, otřásl nejen celou sekyrárnou, ale slyšeli jej i přes dvůr vězni českého oddělení pankrácké věznice. V místnosti, v níž byla gilotina, ještě byla zabudována poblíž stropu traversa vybavená několika háky, použitelnými k usmrcení oběšením. Po ukončení války se pankrácká věznice začala plnit nejen zajatými Němci, ale i zrádci našeho národa. Do věznic pak byli dáváni především ti, kteří se zvláště odsouzením hodným způsobem provinili během války proti lidskosti, podíleli se na likvidaci a utrpení příslušníků našeho národa a také lidi, kteří spolupracovali s nacisty (České vězeňství, 1999).

Koncem roku 1945 bylo rozhodnuto, aby správa věznic, řízení i správa nad nimi náležely ministerstvu spravedlnosti. V roce 1946 existovalo v Československu: 7 trestních ústavů, 34 krajských soudních věznic, 370 okresních soudních věznic a 2 polepšovny. V českých zemích byl pro napravitelné vězně a potrestané vyhrazen trestní ústav na Borech, nepolepšitelní vězni byli shromažďováni ve Valdicích, trvale nemocní vězni na Mírově a odsouzené ženy, včetně mladistvých delikventek, v Řepích (Uhlík, 2006).

Podle údajů, vydaných tehdejším Sborem nápravné výchovy, bylo od ledna 1948 do června 1968 vykonáno celkem 414 poprav. Z toho 21 za delikty související s bývalým německým totalitním režimem, 140 poprav za vysloveně kriminální zločiny, 244 za trestné činy proti státu a 109 poprav za další trestné činy.

V prvních letech po ukončení války a dokonce ještě dlouho po té, neexistovala představa o budoucí koncepci československého vězeňství, avšak hlavní záměr do budoucna byl již zcela zřejmý.

V polovině května 1950 byl celkový počet vězňů 32 683.

Dne 1. 8. 1950 vstoupil v platnost nový trestní zákon a trestní řád, který nově upravoval také udělování trestů a jejich výkon. Dne 1. dubna 1953 byl vydán nový řád nápravných zařízení, který platil takřka ve všech československých vězeňských zařízeních. Nový řád měl zajistit přísné rozdělení vězňů na tzv. státně bezpečnostní a na kriminální. Ještě do dnes platný návod k humánnímu zacházení s vězni schválila v roce 1955 Organizace spojených národů. Po dvou amnestiích klesl počet na 24 000, ovšem k 1. 3. 1959 bylo ve věznicích opět 39 383 vězňů.

Vývoj vězeňství po druhé světové válce mělo tři etapy. V první etapě vývoje vězeňství zůstávala nejslabším článkem, jak výchova vězňů, tak i příslušníků SNV. Druhou etapou vývoje totalitního vězeňství bylo období v rozmezí let 1957 až 1962. Podle oficiálních zdrojů šlo o přípravné období, v němž prý bylo vyřešeno především zaměstnávání odsouzených v průmyslu, vydání základních předpisů, zkvalitnění strážní a eskortní služby a pokračujícího uskutečňování pokusů o vypracování soustavy výchovné péče. Třetí etapa vývoje socialistického vězeňství začala koncem roku 1962 a skončila v roce 1970. Opět byla přehodnocena diferenciací vězňů, přičemž bylo přihlédnuto především k hloubce provinění delikventa. Úroveň našeho vězeňství byla ovšem natolik kritická a zaostávající za vývojem vězeňství v evropských státech, že byla již zcela nepřehlédnutelná (České vězeňství, 2001).

Druhá polovina 70. let byla poznamenána snahou o reformní řízení státu a národního hospodářství. Naše vězeňství bylo poznamenáno dlouhodobým nedostatkem odborně vzdělaných, speciálně vyškolených odborníků.

Na přelomu let 1963 a 1964 se podařila ve věznicích konečně z větší části urychleně obsadit nově místa pedagogů a psychologů, z nichž ovšem značná část byla bez jakékoliv

praxe, nebo teprve dokončovala studia na různých stupních škol. Naše vězeňství bylo na velice nízké úrovni.

Až po roce 1965 byla ve věznicích řada odborníků a byl posílen význam kulturně výchovné práce s vězni. Výrazně se zkvalitnila lékařská péče. Věznice měly nejen své praktické lékaře, ale i zubní lékaře.

V letech 1954 až 1968 bylo jediné popravisko k výkonu trestu smrti, pro celou Československou republiku, v areálu pankrácké věznice. Teprve v roce 1968 bylo zřízeno další popravisko v Ilavě a později v Bratislavě na Slovensku. Poslední popravenou ženou, v pankrácké věznici, za trestný čin vraždy více osob byla Olga Hepnarová v roce 1975. Posledním popraveným mužem, rovněž za trestný čin vraždy více osob byl Vladimír Lulek v roce 1989. Jeho poprava byla zároveň poslední popravou v Čechách. V pankrácké věznici postupně vznikla tři pietní místa. Tato pietní místa jsou nejen připomenutím tragických událostí v minulosti, ale též vážným varováním do budoucnosti (Vondruška, 1993).

V roce 1971 došlo k zpřesnění zásad práce ve věznicích. Po roce 1989 byla provedena hloubková analýza nedostatků českého vězeňství. Na základě této analýzy byla zpracována koncepce rozvoje českého vězeňství, jehož cílem bylo vytvoření moderního vězeňského systému jako speciální formy sociální služby.

Další výrazná změna v českém vězeňství přišla v roce 1992, kdy vznikla v rámci vězeňské služby nová složka – justiční stráž. Úkolem JS je zajišťovat pořádek a bezpečnost v budovách soudů a při výkonu pravomoci Nejvyššího správního soudu.

Po roce 1996 byly vybudovány nové věznice v Břeclavi, Znojmě, Karviné, a v Kynšperku nad Ohří

Penitenciární politika je „nástrojem“ vězeňské služby, která zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a v rozsahu stanoveném zákonem ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnostech státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti ČR. V současnosti pracují ve VS ČR, mimo vedení věznic a dozorců, speciální pedagogové, psychologové, sociologové, sociální pracovníci a vychovatelé (terapeuti, pedagogové volného času) a duchovní.

Diferencování vězňů ukládají zákon č. 293/1993 Sb. o výkonu vazby a zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody. Zákon č. 169/1999 Sb. upravuje výkon trestu odnětí svobody ve věznicích a ve zvláštních odděleních vazebních věznic. Výkon trestu se podle tohoto zákona rozumí též výkon trestního opatření odnětí svobody uloženého mladistvému. Mladistvým se pro účely tohoto zákona rozumí osoba, která v době spáchání provinění dovršila patnáctý a nepřekročila osmnáctý rok svého věku. Trest opatření odnětí svobody pro mladistvé, kteří nepřekročili 19. rok svého věku, se vykonává odděleně od ostatních odsouzených. Věznice se především zaměřuje na jejich výchovu a zabezpečí jejich přípravu na budoucí povolání. Mladistvému, který má plnit povinnou školní docházku, věznice

zabezpečí její plnění vyučování místo výkonu práce. Pro mladistvého je účast na stanovené formě vzdělávání a dalších určených aktivitách programu zacházení povinná, po dobu výuky se nezařazuje do práce a jeho vzdělávání se uskutečňuje formou denního studia.

V praxi se provádí:

- a) vnější diferenciacie – dána pohlavím, věkem, kriminální kariérou, zařazením vězně do typu věznice,
- b) vnitřní diferenciacie – zařazování vězňů dle jejich osobností, chování, nebezpečnosti atd.

Vazba – vzat do vazby je ten, u koho je podezření, že uprchne nebo se bude skrývat, bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné, nebo bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil.

Zacházení s odsouzenými v ČR je prováděno v souladu s Listinou základních práv a svobod i doporučeními Rady Evropy v oblastech zacházení s vězněnými osobami a dodržováním lidských práv.

Typy věznic členíme podle způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti do čtyř základních typů:

- a) s dohledem,
- b) s dozorem,
- c) s ostrahou,
- d) se zvýšenou ostrahou.

Jak už bylo výše uvedeno, oblast vnitřní diferenciacie se zaměřuje i na specifické potřeby zacházení s vězněnými mladistvými delikventy. Základní diferenciacní skupiny se liší obsahem a způsobem zacházení odpovídajícím potřebám žádoucí změny osobnosti mladistvého. Součástí působení na mladistvé ve všech základních diferenciacních skupinách je také vzdělávání, vhodné formy sociálního výcviku a ucelený systém pozitivní motivace mladistvých odsouzených.

Protože se zdálo, že režim ve věznicích je příliš tvrdý a vězňům je ubližováno, bylo v roce 1999 vystřídáno vedení Vězeňské služby ČR vedením novým. Hlavní výrazná změna, kterou zahájilo nové vedení svoji činností, bylo zdůraznění významu psychologů a sociálních pracovníků na úkor dozorců a strážných.

Rok 2000 zahájily nepokoje a vzpoury v českých věznicích, které se však vždy dařilo úspěšně zvládnout. Věznice byly přeplněné a souvislosti s těmito událostmi vystoupila do popředí opět otázka ukládání alternativních trestů, která by mohla částečně přeplněnost věznic řešit.

Dne 22. října 2001 byla v českých věznicích zahájena série hladovek a pokračovala až do začátku listopadu 2001. Potvrdilo se, že měla být přípravou nepokojů a případné vzpoury, čehož chtěli někteří vězni využít k útěku. Pracovníci VS ČR ve spolupráci s PČR zahájili tedy 11. listopadu 2001 ve 22:00 hodin ve věznicích Brno, Praha-Pankrác, Horní Slavkov, Kynšperk nad Ohří, Oráčov, Plzeň, Rýnovice, Stráž pod Ralskem, Valdice a Vinařice bezpečnostní akci, jejímž cílem bylo zabránit připravované vzpouře vězňů ze zemí bývalého SSSR ve věznicích na území České republiky a zároveň rozbít organizační strukturu těchto vězňů (České vězeňství 1998).

Dle průzkumu provedeného v roce 2002 byla více než polovina obyvatel ČR (56%) pro vrácení se k trestu smrti. Průzkum v roce 2002 provedla Středoevropská skupina pro výzkum veřejného mínění (CEORG) sídlící v Bruselu.

V roce 2003 zaznamenalo vězeňství v naší republice mnoho změn. Podle občanů přinesla okázalá amnestie prezidenta Václava Havla jen negativní dopad na společnost. Lidé byli toho názoru, že amnestie dala prostor k páchání trestných činů a dle statistiky se propuštění ze dvou třetin vrátili zpátky do vězení.

V roce 2005 se stal novým generálním ředitelem Mgr. Luděk Kula. Mimo jiné „ustál“ v roce 2007 velkou aféru s rušičkami mobilních telefonů a na své pozici setrval až do poloviny roku 2010, kdy byl odvolán.

Dne 27. 3. 2009 vydává VS ČR toto prohlášení: „Zaměstnávání vězňů patří k dlouhodobě preferovaným prioritám VSČR. I přes současný mírný procentuální pokles, způsobený vysokými přírůstkami v počtu vězňů v posledních měsících, se daří udržovat zaměstnanost vysoko, a to kolem 56 až 57 procent. Vězni se věnují nejrůznějším dělnickým profesím, kompletují elektrospotřebiče, dárkové krabice, bonboniéry apod.“

Rok 2010 otřásl s VS ČR a v rámci vládních změn se vyměnil nejen generální ředitel, ale také spousta dlouholetých zaměstnanců, počínaje řádovými příslušníky až po vedení jednotlivých věznic. Generálním ředitelem se stal PhDr. Jiří Tregler. Zda to bude mít pro vězeňskou službu kladný přínos nelze teď ještě s jistotou říct, ale pravdou zůstává, že odešlo mnoho kvalifikovaných a zkušených zaměstnanců, kteří byli pro vězeňství velkým přínosem.

1.6 Přehled trestu smrti ve světě od r. 2008 do současnosti

Více než 90 států světa má ve svých zákonech zakotven trest smrti. Aktivně ho využívá 26 z nich. Od roku 2008 bylo v těchto zemích popraveno přes 2500 lidí. Přehled druhů trestu smrti, států a počet poprav od roku 2008 do současnosti zveřejnila Epoque speciál v roce 2010.

STÁT	POČET POPRAV	ZPŮSOB	ZLOČIN
Botswana	1	oběšení	vražda, atentát, dezerce, vlastizrada
Egypt	2+	oběšení, zastřelení	únos, vlastizrada, vražda, drogy
Libye	8+	oběšení, zastřelení	vlastizrada, pokus o státní převrat, vražda
Somálsko	3+	zastřelení	vražda, cizoložství, homosexualita
Súdán	9	oběšení, zastřelení, ukamenování, ukřižování	sodomie, vražda, loupež, prostituce
Afghánistán	17+	oběšení, zastřelení, ukamenování	vražda, pašeráctví
Bahrajn	1	zastřelení	vražda, ohrožování hlavy státu, státní převrat
Bangladéš	5	oběšení, zastřelení	vražda, drogy, pašeráctví dětí, obchod s bílým masem
Čína	1718+	zastřelení, smrtící injekce	zpronevěra, únos dětí, pirátství, vražda, žhářství, terorismus
Indonésie	10	zastřelení	vražda, drogy, terorismus
Írán	346+	oběšení, zastřelení, ukamenování	vražda, loupež, terorismus, drogy, pedofilie, homosexualita, spotřeba alkoholu
Irák	34+	oběšení, zastřelení	vražda, drogy, terorismus, útoky v dopravních kolonách, únos
Japonsko	15	oběšení	několikanásobná vražda
Severní Korea	63+	oběšení, zastřelení	prostituce, drogy, vlastizrada, vražda

STÁT	POČET POPRAV	ZPŮSOB	ZLOČIN
Malajsie	1+	oběšení	drogy, vražda
Mongolsko	1+	zastřelení	terorismus, vražda, loupež
Pákistán	36+	oběšení, ukamenování	vražda, sodomie, vzpoura
Saúdská Arábie	102+	ukamenování, stětí hlavy	vražda, čarodějnictví, sexuální zneužívání
Singapur	1+	oběšení	vražda, drogy, útok střelnou zbraní
Sýrie	1+	oběšení, zastřelení	vlastizrada, vražda, únos, ozbrojené přepadení, útok proti vládě
Spojené arabské emiráty	1+	zastřelení, ukamenování, stětí hlavy	vražda, drogy, terorismus, únos
Vietnam	19+	zastřelení	vyzvědačství, únos, zločiny proti lidskosti, zpronevěra, podvod, vražda
Jemen	13+	zastřelení	vražda, homosexualita, cizoložství
Bělorusko	4	zastřelení	vražda, terorismus, sabotáž, zločiny proti lidskosti, použití zbraní hromadného ničení
Spojené státy americké	89	smrtící injekce, elektrické křeslo, plynová komora, oběšení, zastřelení	vražda, vyzvědačství, zrada státu
Svatý Kryštof a Nevis	1	oběšení	vražda

2. Historie věznic na Ostravsku

2.1 Vazební věznice Ostrava

Nejstarší zmínka o šatlavě (vězení) v Ostravě pochází již z roku 1686.

Vazební věznice Ostrava se nachází v samém centru severomoravské metropole. 81 let od její kolaudace uplynulo 15. listopadu 2010. Zahájení provozu v nově otevřené věznici doprovázelo mnoho problémů. Již brzy po otevření novostavby věznice se ukázaly některé podstatné nedostatky. Z hlediska bezpečnosti bylo zjištěno nedostatečné zamřížování oken v celách, malý počet telefonů a také signálního zařízení. Ve věznici chyběly prostory pro ukládání surovin a také kaple a školní učebny. Přes všechny výše uvedené problémy začala ostravská věznice pozvolna plnit své poslání a její činnost obsahovala a dodnes obsahuje: výchovné, kázeňské, sociální a pracovní terapie problémových osob a jejich přípravu na nový život na svobodě.

Vězeňský dozorčí personál byl zprvu výhradně mužský. Podmínky pro získání služebního místa dozorce byly velmi přísné. Ženský personál se začal vyvíjet až později. Jako služební zbraň byl stanoven gumový obušek a posléze byla přidána pistole nebo revolver.

V letech 1930 až 1932 byla vybudována administrativní budova. Věznice se tak skládala z nové a staré budovy. V administrativní budově byla strážnice, kancelář správy věznice, přijímací kancelář, hovorna, inspektorát, služební byty vězeňských úředníků, ubytovna svobodných dozorců a dozorkyň. V suterénu, druhé budovy, byla prádelna, sušárna, mandlovna, žehlárna, sprchy a vany pro dozorce a vězně, parní pekárna, kuchyně, skladiště potravin, různé sklady a dílny. V přízemí se nacházelo ženské oddělení, kaple a knihovna. Následující tři patra sloužila pro umístování vězňů a IV. patro sloužilo, jako nemocniční oddělení. V roce 1934 byla zprovozněna ve věznici parní pekárna. O rok později se v odlehlé části většího procházkového dvora zřídilo ústavní hospodářství pro pěstování zeleniny. Na přelomu let 1935 až 1936 bylo rozšířeno signální a zvonkové poplachové vybavení věznice. Byly zrušeny olejové a pořízeny moderní elektrické svítilny a instalovány reflektory pro světelnou kontrolu procházkových dvorů včetně alarmu s napojením na strážnici. V roce 1938 umožňovala kapacita věznice umístění 430 – 440 osob, nouzově celkem 510 osob. Začátkem roku 1939 je ve věznici zavedeno ústřední topení nízkotlakou párou. O rok později byly započaty opravy fasády vězeňské budovy a rovněž vyměněna střešní krytiny. Na základě preventivně – bezpečnostního důvodu byly instalovány 3 reflektory k osvětlení vězeňských dvorů a přivařeny další 2 mříže do každého okna věznice.

Zaměstnaní vězni pracovali převážně ve Vítkovických železárnách při vykládce a překládání železné rudy na vagonech, vybíjení a rozebírání strusky, ukládání haldoviny a dále při vyskladňování brambor a zemědělských plodin. Další firma podílející se na zaměstnávání vězňů byla firma Wizub ve Slezské Ostravě. V této firmě pomáhali trestanci při zahradnických

a silničních pracích. V ústavních dílnách byli trestanci i někteří „vyšetřovanci“ zaměstnání při opravách a výrobě prádla, oděvů, kartáčů, rohoží, pletiva a sáčkárný lepily sáčky pro firmy Bäck a Vančura. Kromě toho byli využíváni ve věznici k veškerým pomocným pracím, hlavně úklidu, každoročnímu bílení chodeb a vazebních místností. Trestankyně pracovaly ponejvíce v prádelně a občas se stávalo, že při poruše jediné věžeňské pračky, musely vyvářet špinavé prádlo v kotli a vlastní praní prováděly mýdlem na valchách.

Po osvobození Ostravy v roce 1945 začala věznice plně fungovat v květnu. Bombardování města a boje o Ostravu se až na menší stavební škody budovy věznice nikterak nedotkly. Po zrušení německých soudů a orgánů začali proudit do věznice vězni z celého Ostravska, Těšínska a Frýdecko – Míšecka. Jednalo se převážně o osoby vyšetřované a odsouzené za provinění v době II. světové války a obviněné za spolupráci s nacisty.

Průměrná obsazenost věznice v roce 1945 činila 432 vězňů. Rok 1946 znamenal pro věznici období největší přeplněnosti kapacity věznice a počet vězňů se zvýšil až na 1175 osob a v té době se rozbíhá akce venkovního ubytování v místě u pracovních oddílů. Koncem následujícího roku se ve věznici nacházelo celkem 632 vězňů a tento stav pokračoval až do konce roku 1948. Průměrná obsazenost věznice v roce 1949 činí 786 vězňů. Během tohoto roku uprchlo z venkovních prací v místech mimo věznici celkem 26 mužských vězňů. V období let 1945 až 1947 bylo na věžeňském dvoře věznice, na základě rozsudku Mimořádného lidového soudu Ostrava, popraveno celkem 37 osob odsouzených k trestu smrti oběšením. Jednalo se o 32 mužů a 5 žen, kteří se provinili zejména udavačstvím.

Rok 1948 přinesl i do oblasti vězeňství převratné změny. Od počátku tohoto roku pracovali vězni v 15 dílnách, které byly součástí objektu věznice. Dílenské práce byly rozdělené na zámečnické, elektrikářské, truhlářské, čalounické, natěračské, zednické, obuvnické, krejčovské, knihařské, dílenské práce na výrobu drátěného pletiva, hodinářské, umělecko – malířské, písařské, autodílenské a sáčkářské. Ženské oddělení pracovalo zejména v prádelně, kuchyni, krejčovské dílně a malé sáčkárně. Už v té době byly dílny vesměs slušně vybaveny a zásobování bylo plynulé. Od roku 1949 se začínají realizovat venkovní práce, které byly orientované pro potřeby těžkého průmyslu.

Osudy ostravské věznice v letech 1949 – 1954 lze charakterizovat jako nastolení nových velitelsko – náčelnických zásad a postupů při výkonu vazby a trestu. Odrazem byla rovněž tzv. očista příslušníků Sboru věžeňské stráže. Výsledkem byla četná přeložení a propuštění věžeňského personálu a současně postupná výměna tzv. starých kádrů novými, mladými příslušníky bez zkušeností v dozorčí a strážní službě.

Dnem 1. 1. 1969 přechází Sbor nápravné výchovy z působnosti Ministerstva vnitra do působnosti Ministerstva spravedlnosti a o rok později se začalo s postupnými opravami areálu věznice. Jako první byla opravena střecha, následovala výstavba garáží pro osobní automobily na dvoře objektu. Poté následovala rekonstrukce zdravotnické, nadstavba ošetřovny, rekonstrukce kotelny a nadstavba 5. podlaží. Rekonstrukce byla ukončena

výstavbou společenské sálu, dílenských a skladovacích prostor. Ředitelem, jak se tehdy říkalo náčelníkem, věznice v tomto období byl pplk. Václav Volek. V roce 1972 navázala věznice Ostrava spolupráci s věznicí v Košicích. Tato spolupráce trvá doposud.

Společenské změny, ke kterým došlo po roce 1989, se dotkly významným způsobem také Vazební věznice Ostrava. Po amnestii tehdejšího prezidenta Václava Havla došlo k významnému snížení počtu obviněných a odsouzených.

V roce 1992 byla zahájena přístavba areálu vazební věznice, která trvala až do roku 1995. Tato přístavba přinesla zvýšení kapacity věznice, prostory pro práci příslušníků a pracovníků Vazební věznice Ostrava.

Od 1. 1. 1993, zároveň se vznikem samostatné České republiky vstoupil v platnost nový zákon o Vězeňské službě a justiční strážci ČR. Ve stejném roce byl ředitelem věznice ustanoven mjr. JUDr. Miroslav Peterka. Ke dni 25. 3. 1993 bylo ve vazební věznici celkem 695 vězňených osob, 614 obviněných, z toho 26 žen a 81 odsouzených, z toho 6 žen. Mladistvých bylo celkem 66, z toho 2 ženy.

Od poloviny roku 2005 je ve vazební věznici zřízeno specializované oddělení se zesíleným stavebně – technickým zabezpečením.

V roce 2009 zajišťovalo chod vazební věznice 232 příslušníků a 88 občanských zaměstnanců.

Pověření zaměstnanci vazební věznice spolupracují s Armádou spásy, oblastním spolkem Českého červeného kříže a s Charitou Ostrava a to v rámci zajištění výpomoci vězňeným osobám.

K 1. 8. 2010 došlo ve věznici k velkým personálním změnám. V rámci vládních změn odešlo mnoho zkušených, kvalifikovaných a nenahraditelných pracovníků. Změny postihly také vedení věznice a do funkce ředitele byl ustanoven plk. Mgr. Záhorský. Funkci prvního náměstka VV Ostrava nově vykonává plk. Ing. Valenta.

2.2 Věznice Heřmanice

Věznice Heřmanice se nachází asi pět kilometrů od centra města Ostravy.

Počátky vězeňského zařízení Heřmanice se datují rokem 1959, kdy Správou nápravných zařízení bylo rozhodnuto o výstavbě tábora. Nedostatek pracovních sil v uhelných dolech měl být řešen prací odsouzených. Již v květnu bylo započato se stavbou dvou dřevěných „baráků“ pro odsouzené, následovala oplocení a strážní věže. O několik měsíců později se areál útvaru rozšířil o administrativní budovu, dva dřevěné ubytovací bloky pro odsouzené a budovu, která sloužila zároveň jako jídelna pro příslušníky i odsouzené, kantýnu a budovu pro výkon kázeňských trestů. Ošetrovna i zubní ambulance byly vybudované v přízemí administrativní budovy. K dispozici byl jeden televizor, na chodbě ubytoven se promítaly filmy. Knihovna v té době ještě nebyla zřízena a neprovozovala se ani sportovní činnost. V červnu 1959 byly do věznice přemístěny první desítky odsouzených mužů, kteří byli po proškolení zařazeni na důlní pracoviště k těžbě uhlí. Kapacita věznice se ustálila na počtu 800 vězňů. Z původního počtu 36 příslušníků se jejich počet do června 1960 zvýšil na 80.

V roce 1967 nastoupili do Heřmanic první specialisté a první žena do výkonné služby ve funkci psychologa. Pokračovalo se v odborné přípravě vězeňského personálu, v zavádění vnitřní diferenciaci, ve vzdělávání odsouzených, v individuální výchovné práci a také v zaměstnávání vězňů. V tomtéž roce získala věznice Heřmanice cenu za nejlepší útvar v republice.

Od roku 1969 se dosavadní pracoviště pro odsouzené rozšířilo o Panelárnu v Karviné, kde vězni pracovali v třisměnném provozu a následně i o opravy kolejových svršků. K zajímavosti té doby patří i zřízení pracoviště s vlastní výrobou pod názvem MIVEX, které bylo později zrušeno. Odsouzení byli také zaměstnáváni ve Vítkovických železárnách - v objektu „strojovna“, který pochází z roku 1902 a který později byl převzat do správy věznice a od května 1996 je prohlášen za kulturní památku.

V roce 1981 byla započata rekonstrukce útvaru a do všech oken byly zabudovány mříže. Koncem listopadu 1981 byla do užívání dána další budova pro odsouzené a následně byla zahájena výstavba kotců pro služební psy.

V letech 1980 – 1981 vykonávali trest odnětí svobody v heřmanickém ústavu tři disidenti: Václav Havel, Václav Benda a Jiří Dientsbier. Po roce 1981 se vzdělávání odsouzených dělilo do tří oblastí: kurzu základního vzdělání, odborných kurzů a zaškolování v některých profesích. Odsouzení, kterým bylo soudem uloženo ochranné ústavní protialkoholní léčení, byli 6 měsíců před koncem trestu zařazováni na oddělení zvané SPOL – středisko protialkoholní ochranné léčby.

Listopadové události v roce 1989 a veškeré změny ve společnosti se výrazně dotkly oblasti vězeňství. Odsouzení začali projevovat svou nespokojenost hromadným odmítnutím stravy, vyhazováním jídelního nádobí z oken ubytoven na nádvoří ústavu a vyvěšováním různých

transparentů s politickými hesly. V lednu 1990 po rozsáhlé amnestii prezidenta republiky byla z ústavu propuštěna většina odsouzených.

V březnu 1993 bylo ve věznici zřízeno oddělení vazby se zmírněným režimem, které fungovalo až do června 1996.

V roce 1994 začala ve věznici v Heřmanicích výstavba návštěvních boxů, vycházkového dvora a byla provedena rekonstrukce sprch a sociálního zařízení. O čtyři roky později je v útvaru zprovozněno výstupní oddělení.

Normová ubytovací kapacita byla v roce 1999 stanovena na 801 míst. V té době se ovšem ve věznici nacházelo od 1060 do 1070 odsouzených.

16. května 2009 – oslavila věznice padesát let.

Je profilována pro výkon trestu odnětí svobody s ostrahou, zřízeno je zde také oddělení pro výkon trestu odnětí svobody s dozorem. Její součástí je i specializované oddělení mentálně retardovaných odsouzených, oddělení pro výkon soudně stanovené protialkoholní léčby a bezdrogová zóna. Ve věznici je umístěno přibližně 800 odsouzených, přičemž její celková kapacita je stanovena na 660 míst. Odsouzení jsou ubytováni v ložnicích se čtyřmi až sedmi lůžky. Na jednotlivých ubytovnách se společným sociálním zařízením a kulturní místností je umístěno průměrně 72 vězňů.

Práceschopní odsouzení jsou zaměstnáváni ve vlastní režii věznice a ve vlastní výrobní činnosti, kde zhotovují výrobky z kovu pro potřeby Vězeňské služby České republiky. Ve středisku hospodářské činnosti věznice a u dvou soukromých firem, které zaměstnávají odsouzené, vězni především rozebírají a třídí kovový odpad. Odborné vzdělávání odsouzených zahrnuje školení svářečů, řidičů, jeřábníků a vazačů. K všeobecně vzdělávacím kurzům patří rozvoj kompetencí v oblasti informačních a komunikačních technologií, kurzy sociálního trivia, kurzy konverzace v jazyce německém, anglickém, italském a základy jazyka českého pro cizince. Uplatňování speciálních výchovných postupů se realizuje formou individuální intervence a terapie odsouzených, sociálně právního poradenství, rozpravou s duchovními. Ke skupinovým formám zacházení patří: psychoterapie, skupinové poradenství, sociálně psychologický program, fyzioterapie, kurz Bible, "Den otevřených dveří" se sociálními kurátory, diskusní kroužek o ekonomice, sociologii a politice, besedy pro odsouzené na dané téma a Klub mladých dospělých.

Seberealizaci odsouzeným umožňuje činnost v zájmových sportovních, rukodělných, kulturních kroužcích a účast na akcích kulturního i sportovního charakteru. Kvalitní výkony pěveckého sboru odsouzených jsou známy i veřejnosti. Věznice spolupracuje s Krajským vzdělávacím a informačním centrem Moravskoslezského kraje, jejichž zástupci distribuují metodické pomůcky a hračky vyrobené vězni do školských a sociálních zařízení. Dlouhodobě věznice spolupracuje se sdružením Kiwanis, pro něž odsouzení šijí bezplatně látkové panenky, které jsou následně předávány dětem do nemocnic.

Ve věznici pracuje celkem 299 zaměstnanců (173 příslušníků ve služebním poměru a 126 občanských zaměstnanců).

Věznice má uzavřenou dohodou o vzájemné spolupráci s Věznicí Jastrzębie Zdrój v Polsku a slovenským Ústavem pro výkon trestu odnětí svobody Dubnica nad Váhom.

2.3 Věznice Karviná

Ke stavbě věznice došlo v letech 1915 až 1916. Její nejnovější historie začíná v dubnu 1997, kdy po řadě změn a oprav do ní byli eskortováni první vězni pro různé kategorie výkonu trestu, který zajišťuje dodnes.

Věznice Karviná je profilována jako věznice se zvýšenou ostrahou a jsou zde zřízeny tato oddělení pro výkon trestu odnětí svody:

- oddělení s dozorem,
- oddělení se zvýšenou ostrahou se zesíleným stavebně technickým zabezpečením,
- oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s mentální retardací ve věznici se zvýšenou ostrahou,
- oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených trvale pracovní nezařaditelných ve věznici se zvýšenou ostrahou. Součástí tohoto specializovaného oddělení je i část pro „imobilní odsouzené“ s kapacitou 3 odsouzené osoby.

V roce 2009 spolupracovala Věznice Karviná se třemi nevládními neziskovými organizacemi:

1. RENARCON – Dům na půli cesty – doléčovací centrum
Jedná se o obecně prospěšnou společnost, která je zaměřena na pomoc drogově závislým.
2. Sdružení sociálních asistentů Ostrava, o.s.
Jedná se o občanské sdružení, zaměřené na sociální asistenci pro znevýhodněné rodiny s dětmi.
3. Poradna zaměřující se na lidská práva
Je to občanské sdružení zaměřené na otázku občanství a práv cizinců. S touto organizací spolupracuje věznice v případě, když si odsouzený zažádá o vyřízení občanství v ČR. V roce 2009 to bylo v jednom případě.

Věznice Karviná spolupracuje také s věznicemi v zahraničí, mezi které patří:

1. Ústav na výkon vazby Žilina
S Ústavem na výkon vazby v Žilině spolupracuje Věznice Karviná od června 2004, kdy byla podepsána „Dohoda o vzájemné spolupráci mezi oběma věznicemi“. V červnu 2009 proběhl v Zotavovně VS ČR v Přední Labské Česko-slovenský vězeňský summit, na kterém byla podepsána nová dohoda o podmínkách rozvoje spolupráce mezi Vězeňskou službou ČR a Sborem vězeňské a justiční stráže SR.
2. Věznice Wojkowice
S věznicí ve Wokowicích spolupracuje Věznice Karviná od října 2006. Věznice Karviná a Věznice ve Wojkowicích podepsaly „Dohodu o spolupráci“ na období 2009 – 2012. Tato dohoda spočívá ve vzájemném poskytování materiálů s penitenciární tematikou, vzájemném pozvání na pracovní návštěvy, závody v rámci služební a sportovní

přípravy, exkurze, a jiná setkání a realizaci výměnných stáží za účelem výměny informací a zkušeností a navazování přímých kontaktů zaměstnanců a příslušníků věznic.

Zaměstnávání odsouzených

Zaměstnání mohou být pouze odsouzení zařazení k výkonu trestu do oddělení s dozorem. Ve Věznici Karviná jsou realizovány dvě formy zaměstnávání odsouzených a to ve vnitřní režii věznic a u cizích podnikatelských subjektů.

Odsouzení zařazení na pracoviště ve vnitřní režii věznice vykonávají tradiční pracovní činnosti spojené se zajištěním běžného chodu věznice. Odsouzení jsou zaměstnáváni ve vězeňské a zaměstnanecké kuchyni, ve skladu, v dílnách, ale také jaké holiči, knihovníci, rozvázejí stravu, zajišťují úklid věznice a jsou pomocnými ošetřovateli imobilních.

Zaměstnávání odsouzených probíhá u podnikatelských subjektů, jako jsou např.:

- TALPA – RPF, s.r.o. (dříve OKD a.s., Rekultivace Havířov)
Tato firma spolupracuje s Věznici Karviná dlouhodobě (od roku 2000) a podle potřeby sezonně zaměstnává až 10 odsouzených.
- PRO DRINKS spol. s.r.o. Chotěbuz zaměstnává v současné době 3 odsouzené, kteří provádějí sezónní práce na úpravách tenisových kurtů.
- TRESTLES, a.s. Dětmárovice začala odsouzené zaměstnávat v říjnu 2008. Z důvodu nedostatku práce byla spolupráce na čas pozastavena, ale od července opět nepravidelně odsouzení do firmy dojíždějí.

V loňském roce byla ukončena spolupráce při zaměstnávání odsouzených s firmami LM STEEL Ostrava a KOVONA Karviná.

Udržení současné hranice zaměstnávání odsouzených osob je věnováno maximální úsilí. Tato oblast patří mezi priority řízení Věznice Karviná.

Kapacita celé věznice je 179 míst.

3. Rozhovory s pamětníky

3.1 Rozhovor s bývalým příslušníkem VS ČR – sloužícím déle než 25 let

U Vězeňské služby České republiky jsem byl zaměstnán téměř 27 let. Z mého pohledu je to práce velmi zajímavá, ale zároveň fyzicky i psychicky náročná.

Sám za sebe s jistotou nemohu říct, zda jsem byl pro vězeňskou službu přínosem, ale díky této práci jsem si mohl udělat své mínění o lidech, kteří žijí „jiným“ způsobem, než vyžaduje společnost. Jsem zastáncem názoru, že každý z nás je denně jednou nohou v „kriminále“ a že by společnost měla klást větší důraz na rozlišování trestných činů. Dle mého názoru je rozdíl, zda je člověk ve výkonu trestu odnětí svobody za vraždu, krádež, neplacení alimentů, či někomu způsobil v rámci dopravní nehody újmu na zdraví. Je nutné rozlišovat, zda se člověk, který spáchal trestný čin, snaží o svou nápravu nebo se vrací do věznice pravidelně. Ani v tomto problému nejde házet všechny trestané do jednoho pytle. Každý z nás v životě může jednou udělat nějakou hloupost, ale záleží na každém zvlášť, zda si z trestu vezme ponaučení. V době, kdy jsem začínal pracovat u VS ČR byla naše společnost na jiné úrovni. Mám pocit, že lidé byli více vedeni výchovou k tomu, aby jednali čestně a trestných činů bylo dle mého názoru méně. Je pravdou, že ke spáchání lehkého trestného činu, jako je např. krádež, může vést člověka také špatná ekonomická situace. Faktem zůstává, že i toto jednání je neomluvitelné, ale upřímně mohu říct, že na tohoto člověka pohlížím jinak, než na pachatele např. vraždy.

Zaměřím-li se na problém samotného pobytu ve vězení, tak zastávám názor, že se odsouzení ve věznicích mají dobře. Ještě donedávna měli povolené mít u sebe více osobních věcí než v minulosti a také mít na cele televizi a varnou konvici. Mimo těchto „nároků“ jim také „stát“ dával možnost dodělat si ve vězení např. střední školu nebo projít určitým rekvalifikačním kurzem. V tomto také sledávám možný důvod toho, proč je tolik trestných činů a tím pádem jsou věznice přeplněné. Zastávám názor, že kdyby se podmínky ve vězení více zpřísnili, tak se lidé nebudou dopouštět tolika trestné činnosti a doufám, že v rámci celorepublikového šetření a následných škrtů v rozpočtu ČR, dojde k obratu k lepšímu pro „dobrou“ společnost. Otázkou zůstává, zda to bude mít kladný přínos nebo se naopak vězni začnou bouřit a povede to k horlivým debatám o lidských právech a stát opět bude ustupovat.

Bohužel díky vládním změnám jsem se rozhodl od VS ČR odejít a nastoupit k podniku zcela jinému. Po celou dobu svého služebního poměru jsem byl zaměstnán ve Vazební věznici Ostrava. Nás dlouhodobých příslušníků bylo málo a nově přicházející měly většinou jiné představy, než byla realita. Bylo nutné tyto nově přicházející zasvětit do problému vězeňství a doufat, že tito mladí lidé budou pro VS ČR přínosem a díky nim bude v budoucnosti vězeňství na vysoké úrovni. Zda se „náš“ plán povedl či ne musí posoudit jiní, ale na dobu strávenou ve VV Ostrava, vzpomínám velice rád. Díky této práci jsem měl možnost poznat spoustu nových lidí. S některými bývalými kolegy se scházíme ještě dnes, a postupně se stalo zvykem, že hlavním tématem naší debaty je vězeňství.

Všem současným i nově přijatým zaměstnancům Vězeňské služby ČR přeji pevné nervy, hodně sil a elánu na budování kvalitního a pro společnost důležitého vězeňství.

3.2 Rozhovor s bývalou příslušnicí sloužící téměř 40 let

K Vězeňské službě ČR jsem nastoupila ihned po ukončení studií. Bylo to mé první a také v životě poslední zaměstnání. V srpnu 2010 jsem odešla do důchodu. Nastupovala jsem jako mladé děvče a za svou pracovní éru jsem prošla několika odděleními a pracovními pozicemi. Práci u vězeňské služby jsem získala mnoho důležitých zkušeností, a i když nebyly všechny dny „růžové“, tak na tuto práci vzpomínám a budu vzpomínat jen v dobrém. Uvědomuji si, že jsem v mládí udělala správné životní rozhodnutí a nástup ke „sboru“ bylo pro mne jen velkým přínosem. Troufám si říct, že za ta léta praxe jsem snad pouze ve dvou případech litovala toho, že jsem se na tuto cestu dala. Když se však mráčky rozehnaly, tak jsem si uvědomila, že není čeho litovat a že mě tato práce nejen živí, ale také psychicky naplňuje.

Mám-li krátce shrnout, jaký je můj pohled na dnešní společnost, vězeňství a udělování trestů a, tak mohu s jistotou říct, že současný systém není dokonalý a mám pocit, že ani nikdy zcela dokonalý nebude. Lidé se snaží všemi možnými způsoby situaci zlepšit, ale vždy se najde ve společnosti nějaký chytrák, který dokáže jakýkoliv příkaz, předpis, normu, zákon či nařízení obejít nebo se najde člověk, který se nebojí zákon rovnou porušit. Když se zamyslím nad tím, co tuto situaci způsobuje, tak mám pocit, že největším problémem dnešní společnosti je, že se lidé bojí říct své mínění a když už se odhodlají, tak je stejně nikdo neposlouchá. V našem státě nedokáže jednotlivec prosadit svůj názor a skupin, které bojují za svá práva je málo a nemají žádnou „moc“. Dalším problémem je, že se nepostihují špatné „kroky“ vysokých úředníků. Mám za to, že k potrestání řádového zaměstnance dochází ihned po porušení určitých pravidel a že ve většině případů je trest neúměrný, ale politiky, „zástupce“ státu, státní zástupce a soudce nelze tak lehce potrestat a v mnoha případech k potrestání ani nedojde. Co se týká našeho vězeňství, tak si myslím, že věznicе jsou přeplněné z toho důvodu, že podmínky pro pobyt ve věznicích jsou příliš mírné a někteří vícekrát soudně trestaní berou věznicе, jako „rekreační střediska“. Za svou praxi jsem potkala člověka, který mi řekl, že je bezdomovcem a vždy před zimou spáchá nějaký trestný čin, za který ho zavřou a on má v zimě „ubytování“, teplou stravu a v dosahu také lékaře. Co více si takový člověk může přát?! Na můj dotaz zda si myslí, že je ke společnosti férový se jen usmál a odpověděl mi, že pobyt ve vězení mu nedělá žádný problém a jelikož nic nevlastní, tak nemůže o nic přijít a pobytem za „mřížemi“ vlastně jen získává. Myslím, že by se společnost měla nad těmito problémy zamyslet, ale uznávám, že to není jednoduchá záležitost a jelikož je vězeňství propojeno s mnoha dalšími obory, tak změnit celý systém není jednoduché. Abych vězeňskou službou pouze nekritizovala, tak musím uznat, že za svá léta praxe jsem se setkala i s lidmi, které výkon trestu odnětí svobody opravdu napravil. Tito lidé brali vězení jako špatnou životní zkušenost a do věznicе se už nikdy nevrátili. Mají můj velký obdiv a tito lidé si od společnosti „zaslouží“ dostat druhé šance. Zaměřím-li se na prevenci, tak velký důraz kladu na výchovu dětí a mládeže a každý dospělý člověk by se měl snažit o to, aby jim šel příkladem. Je nutné, aby dospělí zvýšili svůj zájem o děti a místo toho, aby jim nahrazovali svou lásku počítačovými hrami, tak s nimi raději podnikali společné rodinné akce a věnovali jim více času. Závěrem chci říct, že každý člověk by si měl sáhnout do svého svědomí a posoudit sám, zda jsou jeho činy správné nebo zda by měl ve svém chování něco změnit. Každopádně je nutné, aby si společnost uvědomila, že pachatelé trestné činnosti jsou pro nás velkou hrozbou. Důležité je neodsuzovat vězeňskou službu, ale naopak snažit se o to, aby se mohla neustále zdokonalovat a aby v ní společnost spatřovala smysl ochrany před lidmi, kteří jsou pro společnost nebezpeční.

4. Názory zaměstnanců VS ČR

4.1 Názory příslušníků

Dotazníkové akce se zúčastnilo 40 respondentů (40 příslušníků: 33 mužů a 7 žen).

1. Myslíte si, že se v dnešní době, může vězeň dovolat svých práv, pokud se domnívá, že byla porušena?

36 (90 %) ano
4 (10 %) ne

V naprosté většině příslušníci zastávají názor, že se vězeň svých práv dovolat může.

2. Myslíte si, že jsou podmínky ve výkonu trestu odnětí svobody příliš mírné?

40 (100 %) ano
0 (0 %) ne

Všichni dotazovaní odpověděli shodně a to, že podmínky ve VTOS jsou příliš mírné.

3. Myslíte si, že dochází ze strany příslušníků VS ČR k ponižování vězňů?

3 (7,5 %) ano
29 (72,5 %) ne
8 (20,0 %) občas

2/3 respondentů se domnívá, že k ponižování vězňů nedochází.

4. Myslíte si, že může výkon trestu odnětí svobody člověka změnit?

7 (17,5 %) ano
18 (45,0 %) ne
15 (37,5 %) záleží na povaze člověka

V případě této otázky došlo k nejednotnosti názorů, ale téměř 1/2 příslušníků si myslí, že VTOS nedokáže člověka změnit.

5. Myslíte si, že je práce příslušníků dostatečně finančně ohodnocená?

2 (5,0 %) ano
38 (95,0 %) ne

Většina příslušníků zastává názor, že jejich odvedená práce není dostatečně finančně ohodnocená.

6. Považujete systém vězeňství za dokonalý?

8 (20,0 %)	ano
14 (35,0 %)	ne
11 (27,5 %)	byly by nutné velké změny
7 (17,5 %)	byly by nutné malé změny

Ze 4 možných odpovědí na otázku, zda považují příslušníci systém vězeňství za dokonalý, odpověděl největší počet dotazovaných odpovědí ne. Na druhém místě a s nepatrným rozdílem volili příslušníci odpověď, že by systém vězeňství potřeboval velké změny.

8. Co je dle Vašeho názoru největším problémem vězeňství?

17 (42,0 %)	finance
11 (27,5 %)	málo zaměstnanců
9 (22,5 %)	zákony
3 (7,5 %)	jiné

Za největší problém vězeňství považuje 17 ze 40 příslušníků finance.

9. Myslíte si, že by se měl vrátit trest smrti?

27 (67,5 %)	ano
13 (32,5 %)	ne

Většina dotazovaných odpověděla, že by souhlasila s vrácením trestu smrti.

10. Je „vyspělost“ českého vězeňství na stejné úrovni jako v jiných zemích EU?

13 (32,5 %)	ano
8 (20,0 %)	ne
19 (47,5 %)	nevím

Téměř 1/2 příslušníků netuší, zda je české vězeňství na stejné úrovni jako v jiných zemích EU.

11. Máte nějakou špatnou zkušenost s vězněnou osobou nebo bývalým vězněm?

11 (27,5 %)	ano
3 vyhrožování	
2 napadení	
6 slovní potyčka	
29 (72,5 %)	ne

Špatnou zkušenost s vězněnou osobou nebo bývalým vězněm má většina příslušníků.

4.2 Názory občanských zaměstnanců

Dotazníkové akce se zúčastnilo 27 respondentů (občanských zaměstnanců - 24 žen a 3 muži).

1. Myslíte si, že je české vězeňství přísnější než v jiných zemích EU?

3 (11,11 %)	ano
17 (62,96 %)	ne
7 (25,93 %)	nevím

Většina občanských zaměstnanců si nemyslí, že je naše vězeňství přísnější než v jiných státech EU.

2. Může podle Vás výkon trestu odnětí svobody člověka opravdu změnit k lepšímu?

3 (11,11 %)	ano
11 (40,74 %)	ne
13 (48,15 %)	záleží na povaze člověka

Pouhé 3 osoby z celkového počtu dotazovaných si myslí, že VTOS může člověka změnit. 11 z 27 zaměstnanců volilo odpověď, že VTOS nemůže člověka změnit a největší počet dotazovaných si myslí, že záleží na povaze člověka.

3. Jaký druh trestu by se měl podle Vás nejvíce používat?

0 (0,00 %)	žádný
0 (0,00 %)	pokuta
4 (14,82 %)	veřejně prospěšné práce
2 (7,41 %)	domácí vězení
9 (33,33 %)	VTOS
12 (44,44 %)	„oko za oko, zub za zub“

33,33 % respondentů si myslí, že nejúčinnějším trestem je VTOS a 12 z 27 občanských zaměstnanců by bylo pro trest „oko za oko, zub za zub“.

4. Co podle Vás způsobuje takovou vysokou míru kriminality?

8 (29,63 %)	špatná ekonomická situace v ČR
10 (37,03 %)	špatná (nedostatečná) výchova
7 (25,93 %)	nerozvážnost mládeže („chtíč“ vyzkoušet drogy atd.)
2 (7,41 %)	jiné (např. nezaměstnanost)

Větší polovina dotazovaných se domnívá, že za vysokou míru kriminality může špatná ekonomická situace v ČR a nedostatečná výchova.

5. Co považujete za nejlepší nástroj prevence kriminality?

6 (22,22 %)	přísnější výchova – větší zájem o děti
4 (14,81 %)	přednášky kriminalistů ve školách
10 (37,04 %)	návštěvy studentů ve věznicích
7 (25,93 %)	přísnější tresty

Za nejlepší nástroj prevence kriminality považuje 10 z 27 občanských zaměstnanců návštěvy studentů ve věznicích.

6. Když máte nějaký pracovní problém, můžete se bez obav obrátit na svého nadřízeného?

17 (62,96 %)	ano
4 (14,82 %)	ne
6 (22,22 %)	jak kdy a jak s čím

V případě nějakého pracovního problému se může 62,96 % občanských zaměstnanců obrátit na svého nadřízeného.

7. Jak dlouho pracujete u VS ČR?

4 (14,82 %)	do 5 let
13 (48,15 %)	5 až 10 let
8 (29,63 %)	10 až 15 let
1 (3,70 %)	15 až 20 let
1 (3,70 %)	20 a více

Největší počet zaměstnanců pracuje u VS ČR v rozmezí 5 až 10 let. 8 z 27 dotazovaných je zaměstnáno u Vězeňské služby ČR v rozmezí 10 až 15 let a pouze dva lidé pracují ve vězeňství nad 15 let.

Z odpovědí na dotazníky vyplývá, že si většina respondentů nemyslí, že by podmínky ve výkonu trestu odnětí svobody byly, v českých věznicích, přísné. Zajímavý výsledek vyšel v případě otázky, zda si zaměstnanci myslí, že VTOS může člověka změnit. 29 respondentů, z celkového počtu 67 dotazovaných, volilo odpověď ne a 28 zaměstnanců si myslí, že záleží na povaze člověka. Dle jejich názorů vysokou míru kriminality způsobuje špatná ekonomická situace v ČR, nedostatečná (špatná) výchova a mírné tresty. Z šesti možných variant trestu, který by se měl nejčastěji ukládat, volili občanští zaměstnanci VTOS a „oko za oko, zub za zub“. V případě trestu smrti si 67,5 % příslušníků myslí, že by se měl vrátit. Za největší problém českého vězeňství považují příslušníci VS ČR finance a v tomto případě to potvrzují také negativními odpověďmi na otázku, zda jsou dostatečně finančně ohodnoceni. Většina občanských zaměstnanců pracuje u VS ČR méně než 10 let a 62,96 % (17 z 27 respondentů) se může, v případě pracovního problému, obrátit na svého nadřízeného.

4.3 Názor občana staršího 70 let na VS ČR

Myslíte si, že by se uvěznění mělo uplatňovat pouze u zvlášť nebezpečných osob?

Pro mne, jako pro občana je již nebezpečná (hodně nebezpečná) osoba ta, která je opakovaně trestně stíhána a to i za drobné krádeže. Situaci ještě zhoršuje fakt, že oběťmi trestných činů se často stávají starší či nemohoucí lidé a děti. Pravděpodobně, ovšem nemohu říct z vlastní zkušenosti, je ve vězení dobře a tím pádem není problém pro pachatele trestných činů se tam opakovaně vracet. Trend EU je pouze omezit vězně na volnosti a nic po nich nevyžadovat – tento přístup není dle mého názoru vůbec „šťastný“.

Co považujete za největší problém vězeňství?

Největší problém shledávám ve financích, špatné výchově dětí a v nedokonalosti zákonů. Kdyby bylo více peněžních prostředků, tak by se mohly postavit nové věznice a mohlo by se přijmout více příslušníků. Věznice jsou přeplněné, a proto soudy mnohdy upustí od uložení trestu odnětí svobody. Před rokem 1989 měli všichni z „uniformy“ respekt. Dnes se nikdo policistů, soudů ani příslušníků vězeňské služby nebojí.

Myslíte si, že jsou vězni ponižováni a že se mohou dovolat svých práv?

Zda jsou vězni ponižováni, nemohu říct. Ve vězeňství jsem nikdy nepracoval. Předpokládám, že ve vězení dochází k šikaně mezi vězni, ale tento problém se neřeší jen ve věznicích, ale docházelo k němu také na vojně. Díky sdělovacím prostředkům usuzuji, že když mají pocit, že jim je ubližováno, tak se svých práv dovolají. Fascinuje mě, že když jsou ve špatné životní situaci nebo jim je „ubliženo“, tak dostanou milost prezidenta republiky nebo jim je trest odložen a do vězení nemusí nastoupit. Jak to má společnost chápat? Člověk, kterému je soudem uloženo odnětí svobody, by si svůj trest měl „odsedět“. Když porušíte své pracovní povinnosti, tak Vás zaměstnavatel potrestá a vůbec se neohlíží na to, v jaké životní situaci se právě ocitáte. Myslím si, že trest by měl být pro všechny „stejný“ a neodkladný.

Myslíte si, že trest může člověka napravit?

Dle mého názoru jsou dvě skupiny lidí. První skupina si z uloženého trestu vezme ponaučení a před soud se už nikdy nedostane. Ta druhá skupina je větší a pro společnost nebezpečnější. Ve většině případů pachatelé ve své trestné činnosti pokračují a opětovně se vrací do vězení. V tomto případě bych se vrátil do minulosti a způsobil jim úplně stejnou újmu, jakou oni někomu učinili.

Porovnáme-li odpovědi zaměstnanců VS ČR s odpověďmi tohoto občana, dá se s jistotou říct, že se v mnoha případech shodují. Z toho vyplývá, že za největší problém vězeňství považuje společnost finance, nízké tresty a také mírné podmínky ve výkonu trestu odnětí svobody. Vysokou míru kriminality, dle jednotlivých názorů, způsobuje nedostatečná (špatná) výchova a nedokonalost zákonů. Také v případě tohoto občana se setkáváme s negativní odpovědí na otázku, zda se může člověk ve VTOS změnit. Za adekvátní trest považuje tento člověk způsobení stejné újmy, jakou pachatel učinil někomu jinému.

Závěr

K vypracování zadaného tématu byly použity různé metody zpracování, které přispěly k vytvoření krátkého, ale úplného přehledu o vývoji historie českého vězeňství až po současnost.

Zásady přeměny českého vězeňství jsou v plném rozsahu závislé nejen na postojích vězeňského personálu k těmto změnám, ale také na postoji společnosti.

Každé spáchání trestného činu otřese nejen s obětí, ale také s jeho rodinou a dotkne se přátel, ale i lidí, kteří třeba dotyčnou osobu ani neznali. O to horší nastává situace, když se jedná o závažný trestný čin, jako je vražda. Ztráta někoho blízkého znamená velkou bolest, trauma a žal, zvláště když je zřejmé, jakou měrou oběť při útocích trpěla ať již fyzickým násilím, či psychickým stresem, když si uvědomovala neodvratitelnost smrti. Skutečná vražda však nemá nic společného s tím, co čteme v detektivních románech či vidíme ve filmových inscenacích. Během chvilky se díky spáchání trestného činu změní život nejen oběti a jejímu okolí, ale také samotnému pachateli a jeho rodině.

Nikdo z nás neví, kdy se může ocitnout jako oběť trestného činu, a proto je důležité, aby se společnost zamyslela nad tím, jak oblast soudnictví a vězeňství neustále zdokonalovat. Je nutné chránit společnost před nebezpečnými osobami a tyto pachatele od společnosti izolovat. Je těžké rozeznat, který člověk si zaslouží dostat druhou šanci a který ne, každopádně by si společnost měla vzít nějaké ponaučení z minulosti a uvědomit si, že dřívější tresty měly na pachatele trestných činností hlubší dopad. Společnost zastává názor, že české vězeňství není v žádném případě přísné, ba naopak někteří lidé se domnívají, že vězni mají „více“ práv, než beztrestní občané ČR. Dle stručného přehledu historie vězeňství a také z odpovědí na jednotlivé otázky, uvedené v dotaznících a také vyplývajících z jednotlivých rozhovorů, vychází najevo, že dávný trest „oko za oko, zub za zub“ měl větší význam, než dnešní trest odnětí svobody. Za znepokojující a nedostačující považují lidé „dnešní“ výchovu dětí. Špatná ekonomická situace nemá negativní dopad pouze na české vězeňství, ale odráží se také ve všech ostatních „problémech“ a záležitostech České republiky. Po lednovém snižování platů nemají zaměstnanci VS ČR už téměř žádnou motivaci vykonávat svou práci na nejvyšší úrovni a celou situaci potvrzuje fakt, že v tomto období odchází od vězeňské služby mnoho dlouholetých a kvalifikovaných pracovníků, kteří byli pro české vězeňství velkým přínosem.

Těžko lze předpokládat, co přinese další vývoj v oblasti vězeňství, a proto je zapotřebí, aby každá společnost ve svém zájmu této problematice věnovala jakýmkoliv způsobem náležitou pozornost, měla snahu tuto problematiku neustále řešit a zdokonalovat. Je nutné, aby jednotlivci respektovali zájmy všech a v případě porušení zájmů společnosti byli pachatelé řádně a bezodkladně potrestáni. Jedině tímto způsobem lze občany státu chránit a zajistit tak, aby mohli bez obav o svůj život nebo majetek žít.

Resumé

Cílem bakalářské práce je seznámit veřejnost se základními údaji a poznatky o vývoji našeho vězeňství až do současnosti, a tak přispět ke skutečnosti, aby společenské postavení nejen samotného vězeňství, ale také zaměstnanců Vězeňské služby České republiky vzrostlo.

Obsah bakalářské práce je rozložen do 4 kapitol, které na sebe navazují. První dvě kapitoly popisují historický vývoj trestu a vězeňství. Třetí a čtvrtá kapitola je zaměřena na průzkum názorů nejen současných zaměstnanců, ale také bývalých příslušníků a občanů našeho státu. Tato část také obsahuje závěr s vyhodnocenými výsledky stručných dotazníků.

Práce je také zaměřena na historii penitenciaristiky na Ostravsku.

Anotace

Autor se v bakalářské práci „Historie penitenciaristiky na Ostravsku“ soustřeďuje na objasnění některých zásadních změn v historii trestu a vězeňství.

Snaží se zachytit, jaký dopad měly tyto změny na společnost a zjistit jaké jsou představy zaměstnanců Vězeňské služby České republiky a společnosti. K zachycení současných postojů a názorů na vězeňství byl autorem zpracován výzkum, který je v bakalářské práci vyhodnocen a interpretován pomocí dotazníků.

Klíčová slova

Trest
Trestný čin
Pachatel trestné činnosti
Vězeňství
Věznice
Výkon trestu odnětí svobody
Vězeňská služba ČR

Annotation

The author in the Bachelor Thesis titled "History of penitentiary discipline in the Ostrava region" concentrates on the clarification of some of the fundamental changes in the history of punishment and prison service.

The author endeavours to take down the impact which these changes had on the society and to find out the ideas of employees serving in the Prison Service of the Czech Republic and the public opinion. In order to pick up the current attitudes and ideas on prison service, the author has drawn up an investigation, which is evaluated in the Bachelor Thesis and interpreted by means of questionnaires.

Key words

Punishment
Criminal offence
Culprit
Prison service
Prison
Enforcement of imprisonment
Prison Service of the Czech Republic

Literatura a prameny

Tištěné prameny

Listina základních práv a svobod.

Zákon č. **40/2009** Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. **293/1993** Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. **169/1999** Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Knihy

BARTOŠEK, K. **Český vězeň**. Litomyšl a Praha: Ladislav Horáček - PASEKA, 2001. ISBN 80-7185-363-1.

DLOUHÁ, R. a kol. **Věznice Heřmanice 1959 – 1999**. Praha: Tiskárna VS Praha – Pankrác, 1999.

Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, **České věznice**. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra ČR, 2006.

HÁLA, J. **Teorie a praxe vězeňství**. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1999.

INCIARDI, J., A. **Trestní spravedlnost**. Praha: Victoria Publishing, 1994.

JŮZL, M. **Základy penologie a penitenciární pedagogiky**. Brno: IMS, 2004.

JŮZL, M., OLEJNÍČEK, A. **Penologie a penitenciární pedagogika**. Brno: IMS, 2004.

KOLÁČEK, Y. L. **Osudy hradu Špilberku, jeho pánů a vězňů**. Třebíč: AKCENT, 2005. ISBN 80-7268-319-5.

LYONS, L. **Historie trestu**. Praha: Svojtka & Co., 2004.

MALÁ, D. **Vězeňství po česku**. Tišnov: SURSUM, 2003.

MALÁ, D. **Vězeňství po česku II. aneb jak to Kula ve vězeňství koulí**. Blansko: DUHA Press, 2009.

MEZNÍK, J. a kol. **Základy penologie**. Brno: MU, 1995.

SOCHŮREK, J. **Kapitoly z penologie I**. Liberec: TU v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-203-6.

SOCHŮREK, J. **Kapitoly z penologie II**. Liberec: TU v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-204-3.

SOCHŮREK, J. **Kapitoly z penologie III**. Liberec: TU v Liberci, 2007. ISBN 978-80-7372-205-0.

UHLÍK, J. **Historie věznění a vězeňství v Čechách**. Praha: IV VSČR SpR, 2006.

VONDRUŠKA, V. **Katovny a mučírny**. Praha: SVOBODA – LIBERTAS, 1993. ISBN 80-205-0321-8.

Vězeňská služba České republiky, **České věznice**. Praha: Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003.

Vězeňská služba České republiky, **Vazební věznice Ostrava v letech 1929 – 2009**. Praha: Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2009.

Časopisecká literatura

Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, **České vězeňství** – odborné měsíčníky. Praha: 1995 – 2010.

Institut vzdělávání – Kabinet dokumentace a historie VS ČR, **Historická penologie** – odborné měsíčníky. Praha: 2009.

RF HOBBY, s. r. o., **Epocha speciál 2/2010**, Břeclav: MORAVIAPRESS, a. s., 2010

Informace z internetu

<http://www.psp.cz>

<http://www.vscr.cz>

Seznam zkratek

Zkratka

VS ČR

EU

VTOS

č.

např.

SNV

VV

Sb.

tzv.

atd.

Výraz

Vězeňská služba České republiky

Evropská unie

výkon trestu odnětí svobody

číslo

například

Sbor nápravné výchovy

vazební věznice

sbírka

tak zvaný

a tak dále

Seznam příloh

1. Zaměstnanost odsouzených ve Věznici Heřmanice a statistika odsouzených.
2. Počet odsouzených za rok 2009 ve Věznici Karviná.
3. Stavy vězňů ve vazebních věznicích a věznicích Vězeňské služby ČR dne 9. 6. 2004.
4. Stavy vězňů ve vazebních věznicích a věznicích Vězeňské služby ČR dne 11. 8. 2004.
5. Stavy vězňů ve vazebních věznicích a věznicích Vězeňské služby ČR dne 4. 11. 2005.

Zaměstnanost odsouzených – věznice Heřmanice

Rok	2007	2008	2009
Procento zaměstnanosti	44 %	43 %	53 %

Statistika odsouzených

Odsouzení k 31. 12. 2009

podle typu věznice:

dozor	143 odsouzených
ostraha	700 odsouzených

podle věku:

do 26 let	150 odsouzených
do 35 let	280 odsouzených
do 45 let	264 odsouzených
do 55 let	123 odsouzených
nad 55 let	26 odsouzených

podle délky trestu:

do 2 let	279 odsouzených
do 5 let	318 odsouzených
nad 5 let	246 odsouzených

Počet odsouzených - leden až srpen 2009 – věznice Heřmanice

MĚSÍC	POČET
Leden	179
Únor	179
Březen	180
Duben	191
Květen	182
Červen	179
Červenec	188
Srpen	188

OBVINĚNÍ – 9. 6. 2004

VĚZNICE	DOSPĚLÍ		MLADISTVÍ		ÚHRNEM OBVINĚNÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	0	0	0	0
KARVINÁ	56	0	8	0	64	0
OSTRAVA	359	23	13	1	372	24

ODSOUZENÍ – 9. 6. 2004

VĚZNICE	DOHLED		DOZOR		OSTRAHA		ZVÝŠENÁ OSTRAHA		MLADISTVÍ		ÚHRNEM ODSOUZENÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	93	0	600	0	0	0	0	0	693	0
KARVINÁ	0	0	71	0	3	0	32	0	0	0	106	0
OSTRAVA	1	0	81	12	61	1	0	0	6	0	149	13

OBVINĚNÍ – 11. 8. 2004

VĚZNICE	DOSPĚLÍ		MLADISTVÍ		ÚHRNEM OBVINĚNÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	0	0	0	0
KARVINÁ	0	0	0	0	0	0
OSTRAVA	405	23	18	1	423	24

ODSOUZENÍ – 11. 8. 2004

VĚZNICE	DOHLED		DOZOR		OSTRAHA		ZVÝŠENÁ OSTRAHA		MLADISTVÍ		ÚHRNEM ODSOUZENÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	100	0	604	0	0	0	0	0	704	0
KARVINÁ	0	0	66	0	0	0	33	0	0	0	99	0
OSTRAVA	2	1	81	11	41	0	0	0	7	0	131	12

OBVINĚNÍ – 4. 11. 2005

VĚZNICE	DOSPĚLÍ		MLADISTVÍ		ÚHRNEM OBVINĚNÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	0	0	0	0
KARVINÁ	0	0	0	0	0	0
OSTRAVA	332	22	20	0	352	22

ODSOUZENÍ – 4. 11. 2005

VĚZNICE	DOHLED		DOZOR		OSTRAHA		ZVÝŠENÁ OSTRAHA		MLADISTVÍ		ÚHRNEM ODSOUZENÍ	
	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY	MUŽI	ŽENY
HEŘMANICE	0	0	83	0	708	0	0	0	0	0	791	0
KARVINÁ	0	0	118	0	0	0	49	0	0	0	167	0
OSTRAVA	3	0	117	6	78	0	2	0	2	0	202	6